

CHẨN ĐOÁN VÀ XỬ TRÍ CƠN HEN PHẾ QUẢN NẶNG VÀ NGUY KỊCH Ở NGƯỜI LỚN

Thạc sĩ Bác sĩ ĐỖ NGỌC CHÁNH

XỬ TRÍ CƠN HEN PHÉ QUẢN NẶNG Ở NGƯỜI LỚN

- Hầu hết tử vong do hen có thể ngăn chặn được.
- Hầu hết các trường hợp cơn hen nặng tử vong xảy ra ở nhà, ở nơi làm việc hoặc trên đường tới bệnh viện.

ĐỊNH NGHĨA

GINA (2006): Hen suyễn là một bệnh viêm mạn tính đường hô hấp. Đường thở viêm mạn tính bị gia tăng phản ứng; chúng trở nên tắc nghẽn và luồng khí bị giới hạn (do co thắt phế quản, nghẽn đờm, và gia tăng tình trạng viêm) khi đường thở gặp các yếu tố nguy cơ.

Chẩn đoán mức độ nặng của cơn hen

Theo "Hướng dẫn chẩn đoán, điều trị hen phế quản" của bộ Y tế (2009)

Triệu chứng cơn hen nặng và nguy kịch

Chỉ trích dẫn ngoại viện

	Cơn hen nặng	Cơn hen nguy kịch
<i>Mức độ khó thở</i>	Lúc nghỉ ngơi Phải ngồi ngả ra trước	Thở ngáp
<i>Nói</i>	Từng từ	Không nói được
<i>Ý thức</i>	Kích thích, vật vã	Lơ mơ hoặc lú lẫn
<i>Nhịp thở</i>	Thường > 30 lần/phút	Thở chậm hoặc rối loạn nhịp thở
<i>Co kéo cơ hô hấp phụ</i>	Thường xuyên	Hô hấp nghịch thường
<i>Khò khè</i>	Thường to	Không (phổi im lặng)
<i>Nhịp tim</i>	>120 lần/phút	Nhịp chậm
<i>Mạch đảo</i>	Thường có > 25 mm Hg	Không có, chứng tỏ có mỗi cơ hô hấp

Phân loại dựa vào các thông số trên, nhưng không nhất thiết phải có tất cả, cần có sự nhận định tổng quát để có quyết định thích hợp.

XỬ TRÍ CẤP CỨU NGOẠI VIỆN

Nguyên tắc chung:

- Cơn hen phế quản nặng: Xử trí thuốc trước, thủ thuật sau
- Cơn hen phế quản nguy kịch: Tiến hành thủ thuật trước, xử trí thuốc sau.

XỬ TRÍ CẤP CỨU NGOẠI VIỆN

- *Đánh giá:* tình trạng nặng của bệnh và đáp ứng của tình trạng này với điều trị. Phân tích trên một số yếu tố.
  - *Tiền sử bệnh:*
  - *Khám lâm sàng:*
  - *Đánh giá khách quan tình trạng tắc nghẽn đường thở*
  - *Đo oxy ngón tay:*
  - *Đáp ứng điều trị*

Xử trí cơn hen phế quản nặng

- **Xử trí ngoài bệnh viện:**

Đo oxy ngón tay: Đo bão hòa oxy đầu ngón tay (SpO₂)

Mục tiêu của điều trị cấp cứu là duy trì được giá trị SpO₂ từ 92% trở lên. Tuy nhiên giá trị SpO₂ không giúp cho dự đoán được tiên lượng bệnh nhân có phải nhập viện hay không.

Xử trí cơn hen phế quản nặng

- **Xử trí ngoài bệnh viện:**

- Thở Oxy.
- Ventoline 2-4 nhát liên tiếp x 03 lần/ 15 phút
- Phun khí dung: sau 2 - 3 lần xịt không có kết quả.

Salbutamol (ventoline) hoặc Terbutaline (Bricanyl) dung dịch khí dung 5mg: Khí dung qua mặt nạ 20 phút/lần, có thể khí dung đến 3 lần liên tiếp nếu sau khi khí dung 1 lần chưa có hiệu quả.

Xử trí cơn hen phế quản nặng

- Nếu tình trạng khó thở không giảm: Chuyển nhanh đến bệnh viện, trên đường vận chuyển dùng thêm:
- Dùng salbutamol hoặc terbutaline xịt 8 - 12 phát liên tục vào buồng đệm cho bệnh nhân hít thở.

Xử trí cơn hen phế quản nặng

- Corticoit đường toàn thân:
  - Hydrocortisone 100mg TTM
  - Hoặc Methylprenisolone 40mg TTM.

Xử trí cơn hen phế quản nặng

- Thiết lập đường truyền tĩnh mạch, giữ ven dự phòng biến cố trên đường vận chuyển.

Cơn hen phế quản nguy kịch, đe dọa tử vong

- Bóp bóng qua mặt nạ với oxy 100%.
- Adrenaline 0,3 - 0,5 mg tiêm dưới da, có thể nhắc lại 5 – 10 phút.

Gọi cấp cứu lưu động 115, hỗ trợ và
chuyển viện an toàn

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Y tế (2009), Hướng dẫn chẩn đoán và xử trí hội sức tích cực, Cơ hen phế quản nặng và nguy kịch. (Ban hành kèm theo Quyết định số 1493/QĐ-BYT ngày 22/4/2015 của Bộ trưởng Bộ Y tế)
2. Sở y tế TPHCM, Kho dữ liệu phác đồ điều trị. Bệnh viện Trưng Vương, Xử trí cấp cứu cơn hen phế quản.
<https://pddt.medinet.org.vn/Home/Detail/54>
3. Sở y tế TPHCM, Kho dữ liệu phác đồ điều trị. Bệnh viện Bình Dân, Điều trị cơn hen phế quản.
<https://pddt.medinet.org.vn/Home/Detail/2387>
4. US. Department of health and Human services. National Guideline Clearinghouse |Global strategy for asthma management and prevention. Management —Acute Care Settings.
www.girardslaw.com/library/GINA_asthma_update.pdf

CẢM ƠN QUÍ VỊ

